

menor --- podem comptar: el *bolitxó* --- on han d'estirar uns trenta pescadors --- el dit *reclam* on cal tirar de les cordes uns deu a dotze homes», H. Amorós («Gorg», 26-XII-1971, p. 27). Amb això s'aparia en certs llocs el verb *reclamar* (Massalcor-reig, 1935).

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *clam*, *clmater*, *clamant*, *clamador*, *clamació*, *clamadissa*, *clamor*, *clamoreig*, *clamorejar*, *clamorós*, *clamós*, *clamosament*, *aclamar*, *aclamació*, *aclamador*, *aclamatiu*, *aclamatori*, *aclameït*, *conclamació*, *declamar*, *declamació*, *declamador*, *declamatori*, *exclamar*, *exclamació*, *esclam*, *exclam*, *exclamatori*, *proclamar*, *proclamació*, *proclama*, *reclamar*, *reclam*, *reclamació*, *reclamable*, *reclamada*, *reclamador*, *reclamant*.

CLAMIDE, ll. *chlmys*, *-ydis*, pres del gr. *χλαμύς*, *-ύδος*, id. □ 1.ª doc.: 1868, *SLitCosta*; la 1.ª doc. en castellà és del nostre JBalmes (†1848). I prefixat *clamido-* en cpts. com *clamidosaure*, *clamidòspora*, etc.

Clamor en totes les acc., V. *clamar* *Clamoreig*, *clamorós*, *clamós*, V. *clamar*

CLAN, del gaèlic *clann* 'descendència, fills', per conducte de l'anglès. □ 1.ª doc.: 1868, *SLitCosta*.

CLANDESTÍ, pres del ll. *clandestinus* 'que es fa d'amagat', derivat de *clam* 'ocultament'. □ 1.ª doc.: 1640, *DTó*.

DERIV.: *Clandestinitat*.

CPT.: *Clandestinament* [1695, Lacav.].

+*Clansar* 'panteixar', V. *eclàmpsia* (LLAMP)

CLAPA, CLAP i CLAPER, grup de mots amb el sentit de 'massa de rocs' i 'cada un dels rocs o rodals de terreny que, disseminats per un vessant o una planada, els motegen de colors diferents: mots germans dels oc. *clapa*, *clap*, *clapier*, *clapareda*, d'origen incert; amb afinitat més llunyana amb tipus consonàntics no gaire diferents, que es troben en llengües romàniques, i algunes altres, del SO. d'Europa: cast. *chapa*, cat. dial. *plap* i *platxa*, de significats semblants, i amb d'altres d'iguals (it. ant. *chiappa*, alt-it. *ciap*, *ciapa*, friül. *clapp*) o força semblants, que designen una roca o greny isolat: reto-romànic *crapp* en els Grisons, *crep* en els Dolomítics i en alguns dialectes eslaus del SO., albanès *karpë*; dins aquest conjunt no ben coincident semblen entreveure's mots d'origen onomatopèic (basats en la idea de la llosa que esclafeix o clapeja sorollant-se damunt del sòl) junt amb d'altres de pre-romans europeus (amb parentela en algunes famílies indoeuropees com l'eslau i el gallo-cèltic); potser es pot interpretar tot plegat en el sentit que és alhora una cosa i l'altra: onomatopèia de variants un poc diverses, però ja existents en diverses llengües pre-romanes, i heretada d'elles. □ 1.ª doc.: *claper*, 1074, i en forma llatinitzada ja 994; *clap*, 1304; *clapa*, Llull.

Claper sovint des del període primitiu designant indrets que serveixen per localitzar un terreny, per marcar-ne les afrontacions: «afrontat --- ab occidentali autem parte in ipso marginem et in ipsos *clapers* de fonte Rothera», doc. de 1074 del bisbat de Barcelona; i semblant frase, amb el mot en la mateixa forma, en altres de 1077, 1105, 1148 i 1169; en forma llatinitzada *ad ipso clapario*, ja en un de 994; i el context mateix, en un altre de 1208, prova que es tracta de munts de rocs posats exprofés amb aquest fi: «transit per serradale in que --- prepositus posuerunt *claparios* ratione fixuriarum» (Bast-Bass., 508-9), o bé que en part s'aprofitarien per a això clapers de rocs ja existents en el terreny. Continua essent un mot generalment usat en cat. or. i a les Balears, més vivaç com més es va cap al Nord, a les Balears, més vivaç com més es va cap al Nord, a les Balears, potser més encara a l'Empordà: PCoromines anotava a Llers el 1898: «munt de rocs o lloc on n'hi ha molts; ex.: *les ciutats vindran a ser clapers de rocs*», si bé frases com aquesta també se senten cap a Barcelona i força més al Sud. A les Illes, és de Menorca, però també d'Eivissa («*clapé*: montón de piedras», PzCabrero; *Puig des Claper* a St. Vicent de Sa Cala i viu, 1963); i a Mallorca com enlloc, especialment com a nom de grans acumulacions de pedres que hom fa en el present: a Soller, 1963, me n'ensenyaven un que els va resultar quan feien s'*espradagada* d'un camp; els més antics (segurament, alguns, millenaris), coneguts com *Es Claper des Gigant* (n'hi ha un en aquell poble).¹

L'àrea del mot continua tant o més ufanosa al NE. del domini català, per terres d'Oc, i més densa que enlloc cap al Roine i a llevant d'aquest; dret al Nord tenim, en el Gavaldà, *clap* «débris de pierres --- en construisant ---» (*ALingLozère*); en el Roergue hi ha, ben netament, Camarès *klápo* «pierraille» (Schüle, *VRom.* II, 261), llgd. *clap* («pierraille» [Savages]), i diverses dades semblants més a l'E. i, ací i allà, més al N. en direcció a l'Alvèrnia.

Però especialment, allà també, és el derivat *clapier* «tas de pierres» el que ha estat més ben estudiat: en els dos vessants alpins, per l'alt saber de Jud, *Storia d. parole lomb.-ladine*, BDR III, 70-71; que en el Cantal està representat per tres localitats *Le Clapier* cap a Valuéjols i Lieutadès (Amé, *DTop.*); cf. també Sainéan, *Sources Indig.* I, 428; però sobretot un treball de Duraffour, pel qual veiem que s'estén des del Delinat cap al Nord, fins al Roine almenys, amb docs. de la Bresse i del dpt. Rhône, en els anys 1084 i 1210;² des d'aquests parlars és acceptat per fr. *clapier* en el sentit de 'cau de conills', que és un dels que també es troben en oc. ant. (*PDPF*), i d'allí passa al francès ja en el S. xv (i *glapier* en el xiv). No ens ha de sorprendre, ja que aquests caus són ben sovint entre lloses i rocs, i en especial dessota d'una pedrassa sortint; ara bé aquest significat avui no és conegut en català però també l'hi havíem tingut: «qui desfarà parets, ni cloïça et *clapers*, d'altri, per conills», doc. de Tortosa, a. 1344 (*BABL* XII, 59);³ i a l'extrem Sud del domini, al Pinós de Monòver, anoto *galapa* referint-se també a un cau del mateix (1963), que té tot l'aspecte de